

schoonheid, op het juiste, het treffende of het dichtelijke van taal en zeggingswijze, zij poogt haar eigen genot, haar geluk, door het lezen ontstaan, in anderen over te brengen. Zij doet dit op de wijze van de liefde, en die slechts door de liefde wordt verstaan, op vrouwelijke wijze, trotsch en teeder, telkens weer u toesprekend met zachte aansporing: „Gij moet het lezen... gij moet het lezen...” En dan met citaten natuurlijk, zeer talrijke citaten, afgewisseld door slechts enkele algemeene opmerkingen, zoo nu en dan haar gedachten samenvattend. Onder deze opmerkingen, die altijd van ontroering spreken, zijn er zeer bijzondere, waardoor mevrouw van Looy, die zich nooit voor een schrijfster uitgaf, toch doet blijken wat zij in dit opzicht vermag. „Zulk uitbeelden in al zijn waarde bepalen kan ik niet,” zegt zij op bl. 110 (en wie zou durven beweren dat hij het wél kan? H.R.) „Dat is geheel iets anders dan te vertellen dit en dat gebeurde toen en die toekeken vonden het zóó en zij deden zóó. Wat hartstocht uit de natuur van een mensch kan jagen, het drong alles in de woorden, die als bij horten en stooten komen, wanneer de drift niet verder kan, en dan weer gaan alsof een wind er door heen waait.” En op een andere plaats (bl. 103) heeft zij het over „een vermenging van de woorden die zich richten tot de verbeelding en van die andere die zich richten tot de rede, voor de mededeeling noodzakelijk, de wekkende en de bepalende woorden. De regelende rede brengt onzen geest naar het ontvangen van de opwaarts leidende verbeelding, naar het vreugdevolle van de dichtkunst in haar verheerlijking.”

Ook het volgende wil ik nog aanhalen om te bewijzen hoe doordrongen van Van Looy's geest, niet alleen van het innige en oproepende, maar ook van het cosmische er in, zijn vrouw bij het schrijven van deze opstellen was (bl. 84): „Door heel het werk van Van Looy trekt een verheerlijking van het heelal; zich voelen een deeltje van het heelal, hij zegt het uit in steeds nieuwe schakeeringen; door vele tonen heen wordt de zang teruggeleid naar de hoofdtonen van liefde, vrees, ontzag. Ontzaggelijk is de koepel van den hemel in een winternacht: hier ondergaat hij het gezicht van het pad met de dorpershuisjes aan de grens der stad, en de padlantaarns worden hem „vreemde dingen, schrill kindergespeel in een sterfhuis, stille, roodafschijnende kaarsen, door vreezende handen gezet bij het lijk van een dooden machthebber””. Gij moet het lezen hoe hij er u deelgenoot van maakt.”

Mevrouw van Looy weet natuurlijk zéér goed, dat het werk van haar man niet populair is en het waarschijnlijk ook nooit zal worden. Zij wil niets anders dan: trachten wat men noemt uit te breiden den kring der bewonderaars en genietters van Van Looy. Wie, onder hen voor wie het populaire is bestemd, leest ooit aandachtig genoeg, en vooral dikwijls genoeg, om een Van Looy te leeren verstaan zooals hij, althans ten volle, alléén te verstaan valt! Wie heeft „zooveel moeite” er voor over? Mevrouw Van Looy is zeker niet naïef genoeg om te meenen, dat dit ooit nog anders zal worden in een